

Державний університет «Київський авіаційний інститут»
Факультет психології, комунікацій та перекладу
Кафедра української мови, історії та інформаційної діяльності
Bingöl Üniversitesi (Турецька Республіка)
Bartın University (Турецька Республіка)
Necmettin Erbakan University (Турецька Республіка)
Univerzita Palackého v Olomouci (Чеська Республіка)
Transport and Telecommunication Institute (Латвія)
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Матеріали
VII Міжнародної наукової конференції
«МОВА ТА КУЛЬТУРА У ПРОСТОРІ
НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ:
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ»

12 березня 2025 року

Київ 2025

УДК 811+008]:001.12/18:378.4(477.411)КАІ(082.1)

M741

Мова та культура у просторі новітніх технологій: проблеми сучасної комунікації : матеріали VII Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 12 березня 2025 р.; ДУ «Київський авіаційний інститут» / за заг. ред. А.В. Сібрук. К., 2025. 136 с.

Містить матеріали наукової конференції з проблем сучасної комунікації мови та культури у просторі новітніх технологій.

Редакційна колегія

доктор пед. наук, доцент Н.І. Мельник

кандидат пед. наук, доцент А.М. Кокарева

кандидат філол. наук, доцент А.В. Сібрук

Рекомендовано до друку Вченою радою ДУ «Київський авіаційний інститут» (протокол № 6 від 23.04.2025)

© Колектив авторів, 2025; © Київський авіаційний інститут

ЗМІСТ

АНТОНЧУК Олександр

*ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ЗМІСОВОЇ ЛІНІЇ*

НАВЧАННЯ.....8

БЕМ Наталія

*ПРОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНЦІВ СВІТОВИМ
КОНГРЕСОМ УКРАЇНСЬКИХ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ*

(СКУМО).....10

ВАРЕНКО Володимир

*ІНТЕРАКТИВНІ ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ*.....13

ВИНОГРАДОВА Юлія

*ОБСТАВИНИ ДЕТЕРМІНАНТИ ЯК ЧИННИК ВАРІАТИВНОСТІ
СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ*

ДИСКУРСІ.....16

ГАЖУК-КОТИК Лілія

*УКРАЇНОЗНАВЧИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ДІАЛЕКТНОЇ МОРФОЛОГІЇ В
НУШІ*.....18

ГІМБЕР Хритисна ЛИТВИНСЬКА Світлана

*УКРАЇНСЬКА МОВА – ЦЕ ЗБРОЯ У БОРОТЬБІ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ
УКРАЇНИ*.....20

ГРОНА Наталія

*ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН:
ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ МОВНОЇ*

ОСОБИСТОСТІ.....22

ДИЯК Олена

*ІНТЕЛЕКТ-КАРТА ЯК ЗАСІБ УПОРЯДКУВАННЯ Й УНАОЧЕННЯ
ІНФОРМАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ*

СФЕРІ.....24

ДОБРОВОЛЬСЬКА Людмила

МОТИВАЦІЙНІ ОСНОВИ ПОЗИВНИХ УКРАЇНСЬКИХ

ВІЙСЬКОВИХ.....26

ДУБИК Христина

*ЛЕКСИКА РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ: ФУНКЦІЇ ПОЗАНОРМАТИВНИХ
ЛІТЕРАТУРНИХ
ОДИНИЦЬ.....*

28

KABADAYI Abdülkadir

*EARLY BILINGUALISM: UNLOCKING COGNITIVE
SUPERPOWERS.....*

33

KABADAYI Abdülkadir

*FROM SCREENS TO SPEECH: YOUTUBE AND LANGUAGE
GROWTH.....*

38

КІРІЛІЧЕВА Владена

*КОМУНІКАТИВНІ ФУНКЦІЇ ЕВІДЕНЦІЙНОСТІ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ
АСПЕКТ.....*

45

КОРНУХ Олександр ЛИТВИНСЬКА Світлана

*УКРАЇНСЬКА МОВА – ЗВ'ЯЗОК
ПОКОЛІНЬ.....*

47

КОЧУКОВА Наталія

*ЕКОНОМІЧНІ НЕОЛОГІЗМИ В МОВІ УКРАЇНСЬКИХ
МЕДІА.....*

48

КУЗЬМИЧ Оксана

*РЕДУКЦІЯ ЯК СИНТАКСИЧНЕ ЯВИЩЕ В СУЧАСНІЙ
УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....*

50

КУЧЕРЕНКО Ірина

*ФЕМІНІТИВИ ЯК ВИРАЗНИК ГЕНДЕРНОЇ РІВНОПРАВНОСТІ
В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....*

53

ЛИТВИНСЬКА Світлана

*РЕПОРТАЖ У МЕДІЙНОМУ ІНТЕРНЕТ-
ПРОСТОРІ.....*

56

МАМЧУР Лідія

АСПЕКТИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....

58

MYHOL Valentyna SLYNKO Iryna

FEATURES OF THE TRANSLATION AND FUNCTIONING OF

COMPLEX ENGLISH TERMS IN THE FIELD OF MARKETING	62
--	----

NESTEROVA COŞKUN Svitlana <i>EXPANDING THE CONCEPT OF KNOWLEDGE IN THE AGE OF AI AND MOLECULAR BIOLOGY: THE NEED FOR REDEFINITION</i>	66
---	----

ОНУФРІЙЧУК ГАННА <i>ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ</i>	68
---	----

ПАВЛЮК Наталія <i>МОВНА ОСОБИСТІСТЬ У ДОБУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ</i>	71
--	----

ПЕТРЯНИК Маргарита ЛІТВИНСЬКА Світлана <i>УКРАЇНСЬКА МОВА – ЗАПОРУКА ІСНУВАННЯ НАЦІЇ</i>	73
--	----

ПОКРОВСЬКА Таїсія <i>СЕМАНТИКО-СЛОВОВІРНА СВОЄРІДНІСТЬ ТЕАТРАЛЬНОГО СЛЕНГУ В ЧЕСЬКІЙ ІНТЕРНЕТ- КОМУНІКАЦІЇ</i>	75
--	----

ПОЛІЩУК Орест <i>ДОСЛІДЖЕННЯ СИНТАКСИЧНОЇ СКЛАДНОСТІ УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ТЕКСТУ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ</i>	77
---	----

ПРИБЛУДА Людмила <i>ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ НА ТЛІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ СВІТОВИХ ПРОЦЕСІВ</i>	80
---	----

ПРИХОДЬКО Оксана <i>ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ДИСКУРСІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ОСВІТНЬОЇ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	82
---	----

РИЧАГІВСЬКА Юлія <i>ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІ АНТРОПОНІМИ ЯК МАРКЕРИ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР</i>	85
--	----

СЕМАШКО Тетяна <i>ВПЛИВ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ПРОЦЕС МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ</i>	87
---	----

СЕНЧИЛО-ТАТЛІЛІОĞЛУ Надія

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРА ЧИТАННЯ:

ВПЛИВ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 89

SIBRUK Anastasiia, KHALINOVSKA Lyudmila

ONLINE COMMUNICATION TOOLS IN THE EDUCATIONAL

SYSTEM 92

СТАШКЕВИЧ Оксана

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР 95

СТОРОЖЕНКО Гліб

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЮРИДИЧНІЙ АРГУМЕНТАЦІЇ:

ЛІНГВІСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ І ЗАГРОЗИ 97

СТОРОЖЕНКО Ліна

ПОЛІТИЧНА РИТОРИКА НЕТОКРАТІЇ: ЯК ІНФОРМАЦІЙНІ

МЕРЕЖІ ЗМІНЮЮТЬ КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІНЦІВ 99

СТОРОЖЕНКО Ярина

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І ПЕРСОНАЛІЗОВАНІ ФІНАНСОВІ КОНСУЛЬТАЦІЇ:

МОВНІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ 101

TATLILIOĞLU Kasım

WHAT IS PSYCHOLINGUISTICS: A CONCEPTUAL PERSPECTIVE 103

TEMİZ Nihan

THE ROLE OF LIBRARIES IN CRISIS MANAGEMENT:

ADAPTATION, COMMUNICATION AND RESTRUCTURING 109

ТІМЧЕНКО Максим ЛІТВИНСЬКА Світлана

УКРАЇНСЬКА МОВА – ГОЛОС НЕЗЛАМНОГО НАРОДУ 118

ФІЛІПЧУК Марія

ОСНОВНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ МОВНОЇ КАРТИНИ

СВІТУ В УКРАЇНІ 120

ФАЗИЛОВ Арелан

РОЗКЛАДКА НА КЛАВІАТУРУ ДЛЯ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ

МОВИ, ЯК ЗАСІБ КОДИФІКАЦІЇ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ МОВИ 122

ЧЕРПКО Сергій

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЦАРИНІ ВІДНОСИН МІЖ

НАЦІОНАЛЬНИМИ КУЛЬТУРАМИ124

ЧЕРНУХА В'ячеслав ЛИТВИНСЬКА Світлана

УКРАЇНСЬКА МОВА – СИМВОЛ СТІЙКОСТІ,

БОРотьби й незламності народу126

ШЕВЧУК Світлана

ЗВЕРТАННЯ ЯК ВЕРБАЛЬНЕ ВИРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ

ОСОБЛИВОСТЕЙ У

МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ128

ШКАРБАН Тамара

ДЕМІНУТИВНА ЛЕКСИКА В СУЧАСНІЙ ЖІНОЧІЙ ПРОЗІ131

ШУЛЬЖУК Наталія

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ133

поняття забудовника, замовника та **девелопера**. Так називають себе і забудовники, і замовники, і генпідрядники...» (https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA016601).

У досліджуваних текстах виявлено також нові лексеми, які позначають дії, стани, процеси в економічній сфері. Суфіксальний спосіб деривації дієслів-інновацій представлений кількома словотвірними типами. У медійній мові спостерігаємо активізацію власне українського суфікса **-и-**, що поєднується з різними іменниковими основами. Дієслова з цим формантом, утворюючись за виробленими і закріпленими в українській мові словотвірними типами, постійно поповнюються новотворами. Це відбувається здебільшого на ґрунті іншомовних основ іменників (*овертайм – овертаймити, пруфрід – пруфрідити*). Напр.: *«Робота для ледачих дівчат» зараз в тренді. Як молодь навчилася працювати вдома і не овертаймити»* (<https://dev.ua/news/robota-1691315210>).

Продуктивним у творенні дієслівних неологізмів відіменниковий словотвірний тип із суфісом **-и-** виражає дію, стан або процес, які відбуваються постійно.

Функціонування української мови в сучасних медіа безпосередньо пов'язано з процесами неологізації. Потреба в називанні нових понять і реалій політичного, культурно-освітнього, економічного життя суспільства спричиняє якісні зміни в складі лексико-семантичної системи української мови. Повсякденна увага медіа, спрямована здебільшого на проблеми науково-технічної галузі, економіки, фінансів, банківської справи, бізнесу тощо, безперечно, істотно сприяє популяризації аналізованої тематичної групи лексики та активному її засвоєнню.

КУЗЬМИЧ Оксана

канд. філол. наук, доцент, м. Рівне

РЕДУКЦІЯ ЯК СИНТАКСИЧНЕ ЯВИЩЕ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У сучасній українській мові інтенсивно відбувається процес ускладнення засобів і способів вираження думки. Ідеться про тенденцію до економії мовних зусиль, прагнення передати ту саму

інформацію меншим відрізком тексту, відтворити динаміку ситуації чи її експресивність. Зазначене спостерігаємо передусім у малих формах постмодерної літератури.

Компресію, або стиснення структури речення пов'язують із поняттям семантичної елементарності/неелементарності синтаксичних одиниць. Семантично елементарне речення складається лише з одного предиката і зумовлених його валентністю непередикатних знаків (іменникових поширювачів), тобто є монопропозитивним, тимчасом як традиційне формально ускладнене речення фактично перебуває на межі між простим і складним реченням, тобто воно є поліпропозитивним. Причому перша з пропозицій – основна, базова й виражається в мові розгорнутою суб'єктно-предикатною структурою, якій притаманні всі ознаки предикативності. Інша (інші) – доповнювальна й пов'язана з основною різними логіко-семантичними відношеннями. У формально ускладненому реченні відбувається процес «згортання» предикативних одиниць у компоненти простого речення, що виконують роль другорядних членів речення.

Отже, лінгвісти схиляються до думки, що пропозиція постає в мові у своєму первинному вигляді як речення, але може бути й у некомунікативних різновидах – реченнях із дієприкметниковими та дієприслівниковими зворотами, прикладками, однорідними членами речення тощо.

У дослідженні К. Городенської «Деривація синтаксичних одиниць» домінують поняття «редукція» та «згортання». Обидва терміни вжиті стосовно конструкцій, у яких одна пропозиція є вираженою, а друга – прихованою [Городенська: 3]. І. Вихованець визначає такі конструкції як семантично складні, де системний зв'язок із простим реченням виявляється у семантико-синтаксичній похідності простого ускладненого речення від складного [Вихованець: 2]. Аналогічної точки зору притримуються мовознавці А. Загнітко, М. Бudyко [Бudyко: 1] та ін.

Із праць зарубіжних дослідників 70-80-их років минулого століття до українського наукового обігу увійшов термін «імпліцитність» («імплікація», «імпліцитний»), який спостерігаємо і в пізніших дослідженнях.

Чим різняться заявлені поняття? Лексикографічні джерела засвідчують такі значення термінів: *згортання* – (переносне) звуження, обмеження, припинення діяльності чого-небудь; *редукція* – процес або дія, що призводить до зменшення, послаблення або спрощення чого-небудь, іноді до повної втрати якихось об'єктів, ознак; *імпліцитний* – який мається на увазі. На перший погляд дефініції тотожні. Проте імпліцитні конструкції варто відрізняти від граматично неповних, тобто еліптичних структур, у яких спостерігається порушення первинного зв'язку між словами і мовними ланками. Під терміном «імпліцитний» звичайно розуміють «прихований», «невиражений», «неявний», а не «скорочений», «зредукований». Однак мусимо визнати, що спільним для окреслених конструкцій є їхня нерозгорненість у співвідношенні плану вираження та плану змісту, неповноцінність у власне-логічному розумінні і при цьому абсолютна самодостатність як комунікативної одиниці.

Найпоширенішу групу зредукованих синтаксичних конструкцій у сучасній українській мові становлять прості речення з детермінантними членами, вираженими прийменниково-відмінковими формами, дієприслівниками, вставними словами. Також до центральної ланки речень із прихованою пропозицією відносимо конструкції з однорідними членами речення.

Література

Будько М. В. Семантико-синтаксична структура простого ускладненого речення: автореф. дис... канд. філол. наук. Київ, 1992. 16 с.

Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник. Київ: Либідь, 1993. 368 с.

Городенська К. Г. Дери́вація синтаксичних одиниць. Київ: Наукова думка, 1991. 192 с.